

Miért szükséges az öngondoskodás; annak milyen jogilag rendezett területei, illetve fajtái vannak?

Az öngondoskodás azt jelenti, hogy a magánszemély tudatosan felkészül a jövőben bekövetkező változásokra, a váratlan helyzetekből adódó anyagi kiszolgáltatottság csökkentése érdekében; azaz arra, hogy az élete nehéz szakaszában finanszírozni tudja megélhetését. Ennek módja, hogy a magánszemély jövedelméből megtakarításokat eszközöl. Többféle megtakarítási formát ismerünk, ilyenek többek között a lakáskassza-megtakarítások, a különböző befektetések, biztosítási formák és az önkéntes nyugdíjformák. Témánk szempontjából ezen utóbbi területeket mutatjuk be.

Különböző jogszabályok határozzák meg az önkéntes nyugdíjformák szabályait; így rendelkeznek a magánnyugdíj-pénztárakról, az önkéntes kölcsönös nyugdíjbiztosításról, a nyugdíj-előtakarékossági számláról és a foglalkoztatói nyugdíjról.

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény hatályon kívül helyezése okán jelen kiadványban foglaltakra a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvényben foglaltak irányadóak.

Frissítve: 2021.12.31.

Az 1997. évi LXXXII. törvény egységesen szabályozza az állampolgárok tagdíjfizetésen és egyéni számlán alapuló magánnyugdíját és a magánnyugdíjpénztár rendszerét. A pénztárak fő jellemzője az önkormányzati működés elve; azaz a pénztárra vonatkozó alapvető döntések meghozatalára kizárólag a pénztártagok jogosultak. A magánnyugdíj-pénztárak tagjait megilleti a szabad pénztárválasztás – azaz a pénztárba belépés vagy átlépés - joga, melyet csak az adott pénztár Szervezeti és Működési Szabályzata (továbbiakban SzMSz.) korlátozhat. Tilos a pénztártagok vallási, faji, etnikai, illetőleg politikai meggyőződés, kor és nem szerinti megkülönböztetése. A kölcsönösség és az öngondoskodás elve alapján a pénztártagok közösen teremtik meg a pénztár működésének és szolgáltatásainak fedezetét, ezt követően a pénztár köteles Alapot létrehozni, valamint fenntartani annak érdekében, hogy a törvényben meghatározott módon gondoskodjon a pénztárak szolgáltatási kötelezettségének teljesítéséről. A pénztár kizárólag a törvényben meghatározott nyugdíj szolgáltatás szervezése és teljesítése érdekében gazdálkodik; be-

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény hatályon kívül helyezése okán jelen kiadványban foglaltakra a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvényben foglaltak irányadóak.

Frissítve: 2021.12.31.

vételeiből és a bevételeiből képzett tartalékokból finanszírozza kiadásait. Fontos elv, hogy a pénztár gazdálkodásával és befektetési tevékenységével akként köteles vagyonát gyarapítani, hogy az szolgáltatási kötelezettségének teljesítését ne veszélyeztesse. A pénztár a tagjai részére egyéni számlát vezet, melyen az adott tag befizetéseit tartják nyilván. A magánnyugdíj-pénztári tagság korábban kötelező volt, azonban 2010. évtől ezt megszüntették. A magánnyugdíj-pénztár a bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre.

A nem pályakezdő magánszemélynek lehetőségében áll, hogy csatlakozzon valamelyik pénztárhoz. Amennyiben a magánszemély csatlakozik valamely magánnyugdíj-pénztárhoz, úgy a korábbi szabályozás szerint a bruttó béréből levont nyugdíjjárulék bizonyos hányadát – jellemzően a nagyobb hányadát – fizette a magánnyugdíj-pénztárba, míg az államnak csak a „megmaradt” kisebb részét teljesítette (ma a magánnyugdíj-pénztárakban a tagok elsősorban tagdíj-fizetésre kötelezettek). A magánnyugdíj-pénztári befizetést a magánszemély kiegészítheti továbbá önkéntes befizetéssel is,

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény hatályon kívül helyezése okán jelen kiadványban foglaltakra a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvényben foglaltak irányadóak.

Frissítve: 2021.12.31.

melyet akár a munkáltató, akár a tag teljesíthet. Abban az esetben, amennyiben a magánszemély él a „kiegészítés” lehetőségével, úgy a későbbiekben az „állami” – kisebb összegű befizetés miatt alacsonyabb összegű – nyugdíj mellett a nyugdíjpénztár is kifizetéseket biztosít a részére. Ugyanis az a magánszemély, aki nem csatlakozik magánnyugdíj-pénztárhoz (és más módon sem tervez előre), az csak az Államnak fizetett társadalombiztosítási járulék teljes összegével „tervez”, így nyugdíjas éveiben csak az államtól részesül rendszeres kifizetésben, azaz nyugdíjban. Amennyiben a magánszemély nyugdíjba vonul, többféle lehetősége lesz arra, hogy hozzájusson a magánnyugdíj-pénztárban egyéni számlán felhalmozott összeghez. Egyes feltételek fennállása esetén egy összegben, vagy meghatározott időszakban rendszeres időközönként járadék formájában, vagy életük végéig életjáradék formájában juthatnak hozzá a pénztár által biztosított nyugdíjszolgáltatáshoz. Egy pénztártag főszabály szerint csak egyetlen pénztár tagja lehet. A tagsági jogviszony önkéntes belépéssel keletkezik, melyet az írásban tett belépési

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény hatályon kívül helyezése okán jelen kiadványban foglaltakra a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvényben foglaltak irányadóak.

Frissítve: 2021.12.31.

nyilatkozattal kezdeményezi a tag. A pénztártag tagdíj fizetésére köteles, annak legkisebb mértékét a pénztár alapszabálya határozza meg. A tagdíjfizetés elmulasztása azonban nem szünteti meg a tagsági jogviszonyt.

Fontos szabály az is, hogy a magán-nyugdíjpénztári megtakarítás örökölhető, de az egyéni számla a hagyatéknak nem része. A pénztártag belépésekor egy vagy akár több természetes személy (haláleseti) kedvezményezettet is megjelölhet, akik halála esetén jogosultak a felhalmozott pénztári vagyponra. A belépést követően is sor kerülhet a haláleseti kedvezményezett személyének megjelölésére, vagy a megjelölt személy megváltoztatására. Ha pedig a pénztártag kedvezményezettet nem jelölt meg, vagy a jelölés hatályát veszti, úgy kedvezményezettnek a tag természetes személy örökösét kell tekinteni (természetesen örökrésze arányában).

Az 1993. évi XCVI törvény rendelkezik az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról. A törvény értelmében az önkén-

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény hatályon kívül helyezése okán jelen kiadványban foglaltakra a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvényben foglaltak irányadóak.

Frissítve: 2021.12.31.

tes kölcsönös biztosító pénztár a legalább 16. életévet betöltött természetes személyek által a függetlenség, a kölcsönöség, a szolidaritás és az önkéntesség elve alapján létrehozott, társadalombiztosítási ellátásokat kiegészítő (pótló), illetve ezeket helyettesítő szolgáltatásokat, továbbá az egészség védelmét elősegítő ellátásokat szervező és finanszírozó társulás. A pénztár lényege, hogy a tagok részére tartósan befektethető forrást jelent. A pénztárak ezen formája nem helyettesítője az állami nyugdíjnak, hanem annak kiegészítésére szolgál. A tagság tehát önkéntességen alapul azzal, hogy a tag által befizetett tagdíjat befekteti a társaság vagyongazdálkodója a tag választása szerinti kockázatú eszközökbe. A pénztár a tag részére egyéni számlát vezet. A szabályok értelmében a tagnak lehetősége van arra, hogy a nyugdíjkorhatár elérését megelőzően is felvegye a megtakarítást, melyet 10 éves „várakozási idő” elteltét követően kedvezményesen tehet meg a tag.

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény hatályon kívül helyezése okán jelen kiadványban foglaltakra a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvényben foglaltak irányadóak.

Frissítve: 2021.12.31.

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény hatályon kívül helyezése okán jelen kiadványban foglaltakra a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvényben foglaltak irányadóak.

Frissítve: 2021.12.31.